

ĐẠO SỬ²

NỮ ĐẠU SỬ HƯỜNG HIẾU¹

1957.

II AN TỊCH CẢI BÀN

-:-

Xin quý độc-giả xem hình bên đây là một cái bàn bốn chân bằng nhau, đó là cổ-tích chiếc bàn đầu-tiên của ba ông HP.TP.TS. dùng thiết lễ cầu Tiên-Ông giảng-bút để thi dạy Đạo.

Xin nhắc lại, ban sơ khai-Đạo khởi Thượng-tuần tháng 6 năm Ất-Sửu (1925) đúng sự thật là ba ông xây bàn khấn cầu Thiêng-Liêng dạy Đạo, ba ông học Đạo cho tới đầu năm 1926 cái bàn này để cần dùng luôn (nghĩa là không đổi bàn khác). Bàn này dùng hai phương diện: Đầu-tiên ba ông Xây-Bàn, rồi ba ông sử dụng luôn phò Đại-Ngọc-Cơ đặng Chí-Tôn giảng loan mở Đại-Đạo Tam-Kỳ Phổ-Độ .

Chiếc bàn này hiện giờ tôi còn để thờ tại Thắc-Xá Hiền-Cung (bây giờ là Thánh-Thất Châu-Thành Tây-Hình) .

-:-:-:-

Hình bên đây ba ông HP.TP.TS. khởi sự xây bàn ngày 6_6- Ất-Sửu (26-Juillet 1925) tại đây phố hàng-dừa (bây giờ là chợ Thái-bình đường Công Quỳnh Saigon).

Sự thật lúc đầu tiên ba ông chưa hiểu chi hết, ba ông tính xây bàn cho tiêu khiển ngày giờ đó thôi, không ngờ là ngày giờ cứu-thế đã đến, Chí-Tôn khiến cho ba ông ham mộ việc xây bàn, trên thì Thầy ra Thánh-Chiếu cho các Cung-diện đến khai-đường mở ngõ, nên Cửu-Nương Diêu-Trì-Cung đến độ ba ông trước hết,

Cung Diêu-Trì giảng cơ trước hết, lần lần sau đó các đảng Thiêng-Liêng đến dạy Đạo từ tháng 6 cho tới hạ tuần tháng 7 Ất-Sửu (1925) thì Chí-Tôn đến, nhưng không xưng tên thiết lại mượn chữ A.A.A làm danh hiệu để xưng hô có lẽ Chí-Tôn mượn tên ấy để cho ba ông dần dần la hùa hỏi. Đến ngày 1-11-Ất-Sửu, nhằm ngày 15-12-1925 Ông A.A.A dạy ba Ông phải Vọng Thiên Cầu-Đạo, Ông A.A.A cho ba Ông một bài thi dưới đây:

¶ H I :

- " Cú niu theo Phan Đức Thượng-Hoàng,
- " Tự nhiên tu. tánh dặng bình an
- " Nguyệt-hoa căn gột tua xa lạnh,
- " Vĩnh lấy nhanh dương hướng Đạo nhân .

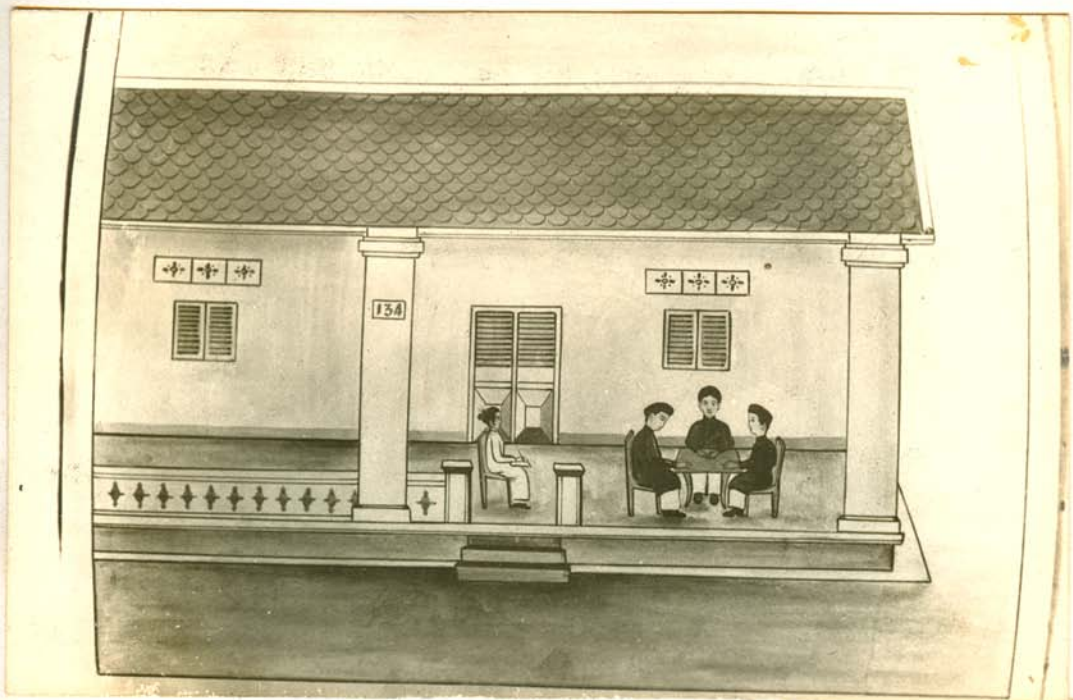
Dãy phố hàng dừa, xưa là đường:
 Ruell - d'arras nay là đường Công Lý.

Đây là dãy phố hàng dừa (bây giờ là
chợ Thái-Bình đường Công-Quỳnh Sài-Gòn).

Căn thứ hai là của Đức Hộ-Pháp ở, còn
căn thứ 4 của Đức Thượng-Sanh.

Khởi-sự xây bàn tại nhà Đức Thượng-Sanh
trước tiên hồi năm Ất-Sửu 1925 .

Hình bên đây ba ông đang xây bàn tại nhà ông Cao-Quỳnh-Cư số 134 đường Bourdais Saigon và cạnh đó có một bà ngồi gần cánh cửa là Bà Nguyễn-Hương-Hiếu đang ghi chép lại những bài Thánh-giáo của các tăng giảng về.

Đức Chí-Tôn giảng cơ tại nhà này và dùng làm đàn-nội luôn để độ rồi chư Tín-Hữu Thầy cho một bài-thi tại nhà này như dưới đây:

T H I :

- " Đã đổ vào tòa một sắc-hoa,
- " Từ đây đàn nội tỷ như nhà,
- " Trung-thành một dạ thờ cao-sắc,
- " Sống có Ta, thác cũng có Ta.

Nghĩa là Thầy dùng nhà của Ông Cao-Quỳnh-Cư lập đàn cho Thầy thâu-phục nhơn-sanh hồi năm 1925 .

SƠ TÍCH CẢNH CHÙA TỬ-LAM

Cảnh Chùa này vốn của Hòa-Thương Như-Nhân ở Chùa Giác-Hải (Chợ-Gạo), quyết tiến trồng bốn Dạo của ông mà lập ra. Tháng 7 năm Bính-Dần (1926) ông tỉnh-nguyên dâng Chùa ấy cho Đại-Dạo Tam-Kỳ Phổ-Độ, để làm Thanh-Thất, khi ấy Chùa cất mới vừa xong, nhưng chưa sơn phết, chưa trải xi-măng, và chung quanh chùa vẫn còn bụi cây sần-uất.

Ông Nguyễn-ngọc-Thơ phải ra tiền lo việc ấy cho hoàn-tất, lại còn dựng cột Phật Thích-Ca, và khai thác các việc khác như là: Dền cây trồng-kiến, đắp đường cho xe hơi vô tận chùa và cất Tịnh-Thất v..v ..

x^x
x_x

PHỔ-ĐỘ LỤC-TỈNH

Qua tháng 9 Thầy sắp đặt cho quý ông đi phổ-độ Lục-tỉnh cho tới tháng 10 mới khai-Dạo tại Chùa Gò-Ken, Thầy chia ra như vậy:

1.- Mấy ông: Lê-văn-Trung, Nguyễn-Ngọc-Thơ, Trần-Dạo-Quang lo phổ độ trong mấy tỉnh: Vĩnh Long, Trà-Vinh, Cần-Thơ, Sóc-Trăng, Bạc-Liêu, Long Xuyên, Châu-Dốc, Hà-Tiên, Rạch-Gia.

Ông CAO-QUYỀN-CỬ và ông PHẠM-CÔNG-TẮC phò loan, đang phổ độ 9 tỉnh trước.

2.- Máy ông: Lê-văn-Lịch, Nguyễn-ngọc-Tương, Yết-Ma-Luật; lo phổ-đồ trong máy hạt: Chợ-Lớn, Gò-Công, Tân-An, Mỹ-Tho, Bến-Tre.

Ông NGUYỄN-TRUNG-HẬU và ông TRUONG-HỮU-DỨC phò-loan ?

--:-

3.- Máy ông: Lê-Bá-Trang, Vương-Quang-Kỳ, Yết-Ma-Nhung lo phổ-đồ trong máy hạt: Tây-Ninh Thủ-Dầu-Mặt, Gia-Định, Biên-Hoa, Bà-Rịa, Sa-Đéc.

Ông CAO-DUYNH-DIỀU và ông CAO-HOÀI-SANG phò-loan.

--:-:-

Ông Nguyễn-văn-Tương và ông Nguyễn-văn-Kính là người rõ thông Đạo-lý, lại đi khắp nơi giảng-đạo để độ rỗi người quen, kết-quả cuộc phổ-đồ này rất nên lòng trọng, chỉ có một tháng mấy mà kẻ có mấy vạn người nhập-môn cầu Đạo.

Mùng 10 tháng 10 là ngày tam ngưng, việc phổ-đồ để lo sắp đặt Lễ Khánh-thành Thanh-ân Thất Tử-Lâm-Tự Gò-Ken Tây-Ninh.

Khai-Đạo ngày Rằm tháng 10 Bình-Dần, Thầy xếp đặt trước đây Chức-sắc Hiệp-Thiên và Cửu Trùng-diệp phổ-đồ lục-tĩnh trước đang chờ chờ khai-đạo-hữu Lục-tĩnh về hầu đàn trong kỳ khai-Đạo-Hội Rằm tháng 10 tại Chùa Tử-Lâm-Tự Gò-Ken Tây-Ninh ?.

Bầu-Điện trên đây có hình quả Càn-Khôn
Tượng Ngũ-Chỉ và 7 cái Ngai làm trước hội
tháng 9 Bính-Dần, qua đến tháng 10 mới có
chợ về Chùa Gò-Ken cho kịp ngày Thầy khai
Đại-hội Rằm tháng 10 Bính-Dần (18-11-26 đl)

Có Thánh-Giáo Thầy dạy ông Kiệt làm 7
cái Ngai và ông Bình làm quả Càn-Khôn sau
đây:

Vendredi 17 Septembre 1926 (12-3-B. Dân)

NGOC HOANG THUONG DE
VIET CAO DAI GIAO DAO NAM PHUONG.

Kiệt! Con phải giúp Thầy trong việc lập
Thánh-Thất, Thầy giao cho con phải săn-sóc
món thợ làm 7 cái Ngai, một cái trong hơn
cho Giáo-Tông, ba cái cho ba vị Chương-Pháp
ba cái cho ba vị Đầu-Sư, nhất là cái Ngai
của Giáo-Tông phải làm cho kỹ, chạm trổ tứ
lĩnh, nhưng mà chỗ hai tay dựa phải chạm 2
cơn rồng, còn mấy cái của Chương-Pháp chạm
2 con Phụng, mấy cái của Đầu-Sư chạm 2 con
Lân, nghe à.

Bình! Thầy giao cho con lo một trái -
Càn-Khôn, con hiểu nghĩa gì không? cười... một
trái như trái đất tròn quay hiểu không, bề
kính tám ba thước ba tấc nghe con, lớn quá
mà phải vậy mới đáng vì là cơ mẫu-nhiệm Tạo
Hóa trong ấy mà sơn màu xanh da Trời, Cung-
Bắc-Đầu và tinh-tu phải vẽ lên trên Càn-Khôn
ấy, Thầy kể Tam-Thập Lục-Thiên và Tứ-Dại-Bồ

Châu ở không không trên không khí tức là

không phải tinh-tú, còn lại Thất-Thập Nhi-
Địa và Tam-Thiên-Thế-giới thì đều là tinh-tú,
tinh lại ba ngàn bảy mươi hai ngôi sao,
con phải biểu vẽ lên đó cho đủ, con giữ
sách Thiên-Văn-Tây ra coi mà bắt chước tại
ngôi Bắc-Dầu cho rõ-ràng, trên vì sao Bắc-
Dầu vẽ con mắt Thầy hiểu chăng? Đàng lẽ
trái ấy phải làm bằng chai đục trong một
ngọn đèn cho nó thường sáng, ấy là lời cầu
nguyện rất quý-báu cho cả nhơn-loại Càn-
khôn Thế-giới đó, nhưng mà làm chẳng kịp
thì con tuy-tiên làm thế nào cho kịp ngày
Đại-hội nghe à. (Là Khai-Dạo chùa Từ-Lam-
Tự Gò-Kén).

Thơ nghe đây, Thầy giao trọn quyền
cho con là-liệu, con phải nhớ khi Bình đem
trái Càn-khôn ấy về, con làm một cái cột
xây, để trái ấy lên Đại-Điện, nhớ đây con
mặt ra ngoài, rồi con lại lên Tự-ơng Phật
Thích-Ca, Lão-Tử và Khổng-Phu-Tử mà để dựa
đưới,

Kể ba vị ấy thì là Quan-Thế-Âm, Thái-
Bạch; Quan-Thanh-Đế, kể nữa ngay dưới Lý-
Thái-Bạch thì là Jesus de Nazareth, kể
Jesus thì là Khổng-Thượng-Tử-Nhà, còn Chư
Phật, Chư-Tiên, Thanh, Thần đã lên cột thì để
dài theo dưới hiểu không con.

TÒA THÁNH TẠM TẠI LĂNG LONG THÀNH

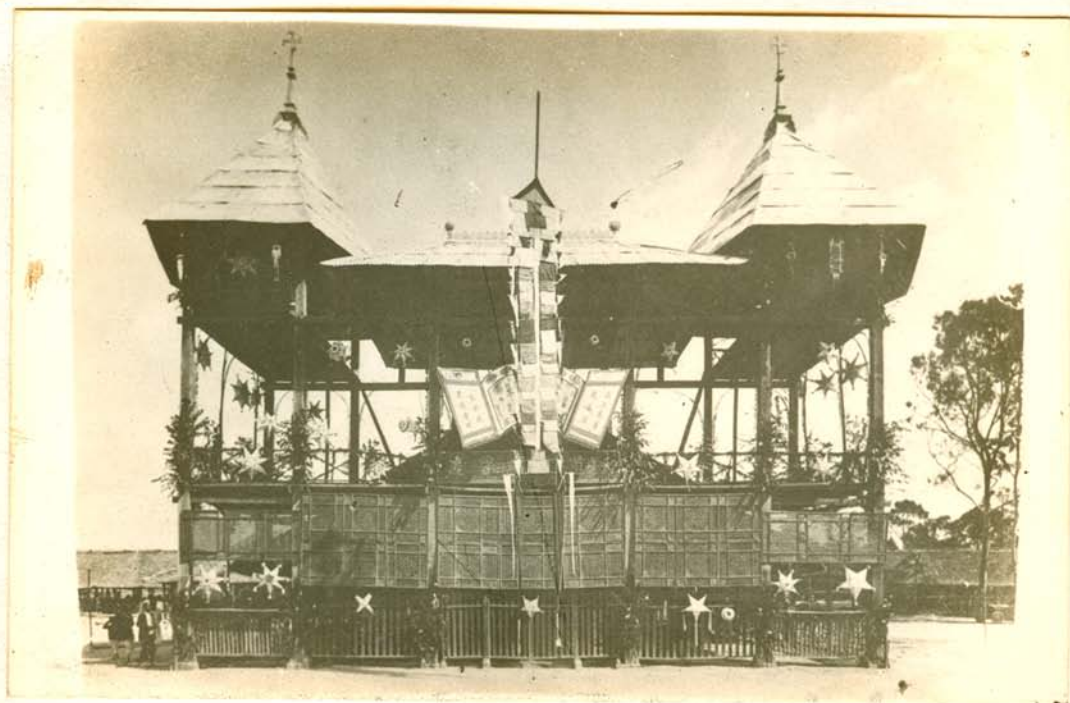
-:-:-

Đây là chánh-điện (Bát-Quái-Đài) có Quả Càn-khen, tượng Ngũ-chỉ và bảy cái Ngai.

Buổi sơ-khai Đạo, còn nghèo, nên Đức Cao-Thượng-Phẩm bắt người Miên đi phá rừng che trống dựng lấy cây đơm và tạo-tác Tòa-Thánh tạm, Đức Thượng-Phẩm cầm cây thước, hễ cây nào hạ xuống đáng làm cột cái thì đo làm cột cái, đáng làm cột hàng nhì hàng ba thì làm hàng nhì hàng ba v.v....Đòn tay thì vỗ rừng đồn tre, mề rui cũng chẻ tre ra làm và bứt dây cỏ rùa đem về làm lạc cột lợp tranh.

Lúc bấy giờ ai hãnh tâm cũng hiến-vật chi, dầu treo lên cho họ vui, như màn chần và hai cái đồng hồ bằng giấy treo hai bên cây cột, chớ không phải Đạo tree như vậy (xin quý vị chớ hiểu lầm).

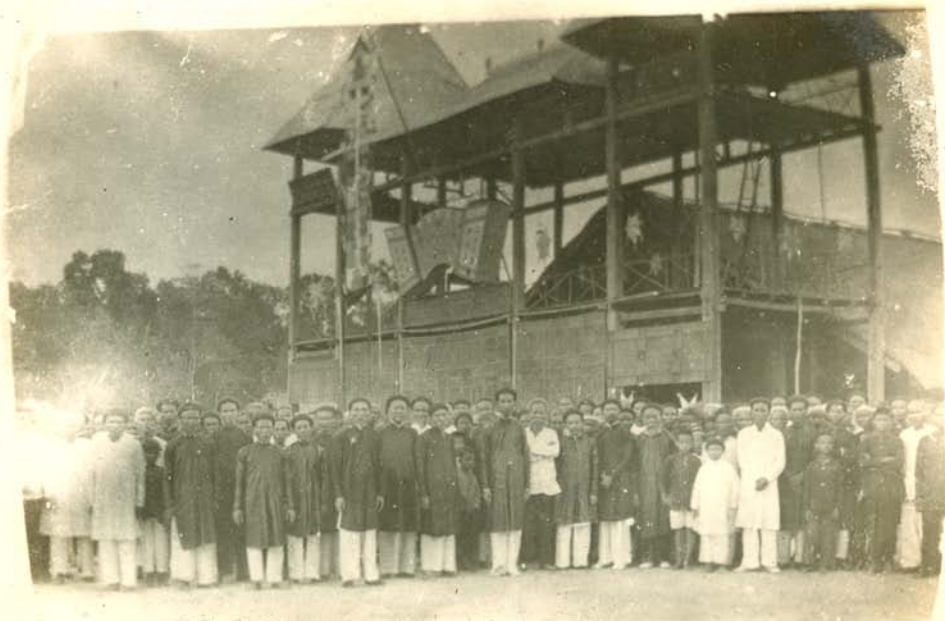
còn tám tree trên La-phong là tám đèn buồm, để che che bụi không rớt xuống Bửu-Điện.

HIỆP - THIÊN - ĐÀI

Mặt tiền Thánh-Thất tạm.

Lúc mới sơ khởi, Đức Cao-Thượng-
phẩm tạo một ngôi chùa tranh tại đất
mới mua là Thánh-Địa bây giờ để thỉnh
cốt Phật về an-vị..

THE SINGAPORE SCHOOLS' BOYS' ASSOCIATION

Đây là hình của Chư Chức-Sắc
Thiên-Phong Hiệp-Thiên và Cửu-Trùng
chụp kỷ-niệm nơi mặt Tiền Thánh-Thất
tạm hội còn bằng tranh, do Đức Cao-
Thượng-Phẩm tạo lập .

Hình bên đây là Đức Cao-Thượng-Phẩm dẫn công-quả người Miên đi phá rừng, nơi đất mới mua là Thanh-Bia bây giờ đang tạo Tòa-Thành tam năm Đinh-Mão (1927) một bên Nam-phái là công-quả phá rừng, còn một bên Bắc-phái là công-quả trừ-phong Lương-Viện Hành-Chánh chụp để kỷ-niệm buổi đầu tiên cưa rừng rậm sâu nhất mà Đức Cao-Thượng-Phẩm đã ra công khai phá ngày nay được trống trải.

Khi phá đám rừng này thì Đào-thổ xuống cả ngàn người, làm cho Ông Chánh-Tham-Biên người Pháp nghi ngờ, mới Đức Cao-Thượng-Phẩm ra Tòa-Bố, Ông hỏi Đức Cao-Thượng-Phẩm cho làm cái gì mà đông-đao như vậy? Đức Thượng-Phẩm trả lời rằng: tôi mua miếng đất để đang trồng cao-su. Ông Tham-Biên hỏi: trồng mấy mẫu? Đức Thượng-Phẩm trả lời: tôi trồng hết số đất tôi mua, phá tới đâu tôi trồng tới đó, nên ngày nay trong Núi-S có cây cao-su là do nơi đó.

Khó tâm hợp hốt là Đức Cao-Thượng-Phẩm bị người Pháp cắt-vấn đủ điều, đến tới giờ cũng cũng không vô Chánh-điện cũng được, buộc phải rảo song-ly ngàn lại, trong chánh-điện chỉ có một mình Ông Lễ-Sanh Thượng-Kiểm-Thành cùng mà thôi, còn ở ngoài thì vài ba Ông thợ-mộc quí trên đám bào lay vô Bùn-Điện, vì lúc này Chánh-Phủ-Pháp nghi ngờ bắt Đào và bỏ buộc không cho tự-hợp đồng. Như vậy mà Ông Tham-Biên người Pháp còn mới Đức Cao-Thượng-Phẩm ra Tòa-Bố ngày một.

Hình bên đây chụp trong ngày lễ chùa Giáng-sinh(25-12-1927) chư Chức-Sắc Thiên-phong về châu lễ, chụp trước Đại-Dòng-Kh, hai bên cùm rừng Thiên-nhiên.

Tôi xin dẫn tích vì sao có cuộc đất này, để quý vị xem qua am tường nguyên-thủy:

Kể từ Rằm tháng 10 Bính-Dần (1926) tới rằm tháng Giêng năm Đinh-Mão (1927) là đúng kỳ hứa trả chùa Từ-Lâm-Tự là 3 tháng, nhưng tới tháng 2 năm Đinh-Mão đã quá hạn kỳ 1 tháng mà Hội-Thánh chưa trả chùa lại được, vì chưa kiếm được đất để mua, còn ông Huệ-Thượng Giác-Hải thì cứ đòi chùa lại hoài. Vì sự đòi chùa ấy nên Đức Lý Giác-Tông giảng dạy quý ông Hiệp-Thiên, Cửu-Trùng đi kiếm đất mua dựng dời chùa, vì ông Giác-Hải đòi chùa thúc quá.

Đức Lý dạy: "Mai này chư Hiền-hữu lên đường trên gọi là đường giấy-thép (là đường từ Mít-Một chạy tới cửa Hòa-Viện bây giờ) nhắm địa-thế dài theo chợ tới ngã ba Ac-Hồ, coi Hiền-hữu có thấy dạng chàng cho biết. Lão đã nói rằng: mọi sự chi chi đều bày trước mắt nhơn-sanh hết."

Qua trường 2...../

2.- Mấy ông: Lê-văn-Lịch, Nguyễn-ngọc-Tương, Yết-Ma-Luật; lo phổ-độ trong mấy hạt: Chợ-Lớn, Gò-Công, Tân-An, Mỹ-Tho, Bến-Tre.

Ông NGUYỄN-TRUNG-HẬU và ông TRƯƠNG-HỮU-DỨC phò-loan ?

--:-

3.- Mấy ông: Lê-Bá-Trang, Vương-Quang-Kỳ, Yết-Ma-Nhung lo phổ-độ trong mấy hạt: Tây-Ninh, Thủ-Dầu-Mặt, Gia-Định, Biên-Hoa, Bà-Rịa, Sa-Béc.

Ông CAO-DUYNH-DIEU và ông CAO-HOÀI-SANG phò-loan.

-:-:-

Ông Nguyễn-văn-Tương và ông Nguyễn-văn-Kinh là người rở thông Đạo-lý, lại đi khắp nơi giảng-đạo để độ rỗi người quen, kết-quả cuộc phổ-độ này rất nên lòng trọng, chỉ có một tháng mấy mà kẻ có mấy vạn người nhập-môn cầu Đạo.

Mùng 10 tháng 10 là ngày tam ngưng việc phổ-độ để lo sắp đặt Lễ Khánh-thành Thành-Thất Tử-Lâm-Tự Gò-Ken Tây-Ninh.

Khai-Đạo ngày Rằm tháng 10 Bình-Dần, Thầy xếp đặt trước đây Chức-sắc Hiệp-Thiên và Cửu-Trung đi phổ-độ lục-tỉnh trước đang cho chú Đ đạo-hữu Lục-tỉnh về hầu đàn trong kỳ khai Đại-Hội Rằm tháng 10 tại Chùa Tử-Lâm-Tự Gò-Ken Tây-Ninh ?.

Bửu-Điện trên đây có hình Quả Càn-Khôn Tượng-Ngũ-Chi và 7 cái Ngai làm trước hội tháng 9 Bính-Dần, qua đến tháng 10 mới có chở về Chùa Gò-Ken cho kịp ngày Thầy khai Đại-Hội Rằm tháng 10 Bính-Dần(18-11-26).

Có Thánh-Giáo Thầy dạy ông Kiệt làm 7 cái Ngai và ông Bính làm quả Càn-Khôn sau đây:

Vendredi 17 Septembre 1926(12-8-B.Dần)

NGOC HOANG THUONG DE

VIET CAO Dai giao đạo nam phuong

-:-

Kiệt! Con phải giúp Thợ trong việc lập Thánh-Thất, Thầy giao cho con phải săn-sóc mười thợ làm 7 cái Ngai, một cái trong hơn cho Giáo-Tông, ba cái cho bà và Chương-Pháp, ba cái cho Ba vị Đầu-Sư, như là cái Ngai của Giáo-Tông phải làm cho kỹ, chạm trổ Tứ Linh, nhưng mà chỗ hai tay dựa phải chạm hai con rồng, còn mấy cái của Chương-Pháp phải chạm hai con Phụng, mấy cái của Đầu-Sư chạm hai con Lân, nghe a.

Bính! Thầy giao cho con lo một trái Càn-Khôn, con hiểu nghĩa gì không? cười.. một trái như trái đất trên quay hiểu không? bộ kinh tâm ba thước, ba tác, nghe con, lớn qua mà phải vậy mới đáng, vì là cơ mầu-nhiệm T Tào-hoa trong ấy, mà sơn mầu xanh da Trời, Củng Bắc-Đẩu và tinh-tu phải vẽ lên trên Càn-Khôn ấy, Thầy kể Tam-Thập Lục-Thiên và Tứ-Dại Bộ-Châu ở không không, trên không khí tức là không phải tinh-tu, còn lại Thất-

không phải tinh-tú, còn lại Thất-Thập Nhi-Dịa và Tam-Thiên-Thế-giới thì đều là tinh-tú, tính lại ba ngàn bảy mươi hai ngôi sao, con phải biểu vẽ lên đó cho đủ, con giữ sách Thiên-Văn-Tây ra coi mà bắt chước tại ngôi Bắc-Dầu cho rõ-ràng, trên vì sao Bắc-Dầu vẽ con mắt Thầy hiểu chăng? Đang lẽ trái ấy phải làm bằng chái đục trong một ngọn đèn cho nó thường sáng, ấy là lời cầu nguyện rất quý-báu cho cả nhơn-loại Càn-khôn Thế-giới đó, nhưng mà làm chẳng kịp thì con tuy-tiến làm thế nào cho kịp ngày Đại-hội nghe à. (Là Khai-Dạo chùa Từ-Lâm-Tứ Gò-Kén).

Thơ nghe đây, Thầy giao trọn quyền cho con là-liệu, con phải nhớ khi Bình đem trái Càn-khôn ấy về, con làm một cái cột xây, để trái ấy lên Đại-Diện, nhớ dạy con mắt ra ngoài, rồi con lại lên Tự-ơng Phật Thích-Ca, Lạc-Tử và Không-Phu-Tử mà để dưới,

Kể ba vị ấy thì là Quan-Thế-Am, Thái-Bạch; Quan-Thánh-Đế, kể nữa ngay dưới Lý-Thái-Bạch thì là Jesus ở Nazareth, kể Jesus thì là Khương-Thượng-Tử-Nha, còn Chí-Phật, Chí-Tiên, Thanh, Thần đã lên cột thì để dài theo dưới hiên không con.

Hình bên đây là đảo móng để xây Bát-Quái-Dai hồi năm Canh-Ngu(1930) sự tích như dưới đây:

Vâng lệnh Đức Chí-Tôn dạy cất Tổ-đình, chỗ Đại-Dồng-Xã giữa hai cùm rừng Thiên-nhiên, nên Đức Thượng-Phẩm phải phá miếng rừng này cho trống tới Bàu-Cà-Na, và có Thánh-Giáo của Đức Lý Giáo-Tổng dạy xây Đàng-Dinh-Hồ tại Bàu-Cà-Na. Đức Chí-Tôn dạy để nền Phật-Tổ trước rồi đào móng xây Đại Hiệp-Thiên, Cửu-Trùng và Bát-Quái-Dai, nhưng nền Bát-Quái thì nặng lắm nên Hội-Thánh đo cặm cọc từ nền Hiệp-Thiên, Cửu-Trùng về tới Bát-Quái-Dai thì đào trước để chèo công-quả đi đào san ở các nơi về để hai bên rừng Thiên-nhiên (nền về phía tay mặt chúng ta thấy có một cái nhà lá dựa cùm rừng, nhà này để cho công-quả rửa san xây-hầm Bát-quái).

Khi Hội-Thánh đào hầm Bát-Quái này thì tất cả Chức-Sắc và nhơn-viên công-quả đều ra gánh đất đem đổ vào rừng Thiên-nhiên (bây giờ là nền Thơ-Viện đó).

Xét vì buổi Đạo mới phối thai, Hội-Thánh còn nghèo không thể tạo-tác Tổ-đình, nên Thầy dạy cất Tòa-Thánh tạm hiện bấy giờ đó, còn Đại-Dồng-Xã chỗ cất-phước và cái Bờ-đề là Tổ-đình thật thọ, ngày sau con cái Chí-Tôn đến xây-dựng.

Bằng chứng là Hội-Thánh đã xây xong vâng lệnh Đức Chí-Tôn đào móng xây hầm Bát-Quái vào năm Canh-Ngu (1930)

Còn phía xa kia về bên tay trái có một ngọn Tháp nằm trơ vơ cạnh ven rừng, đó là Tháp của Đức Cao-Thượng-Phẩm, tôi xin kể vài chi tiết như sau đây:

Đức Cao-Thượng-Phẩm vâng lệnh Đức Chí-Tôn phá rừng xong, cất Tòa-Thánh tạm, Hậu-Điện, Đông-Lang, Tây-Lang, Trường học, trú-phòng đều bằng tranh, và đào giếng (mà hiện giờ còn di tích mấy cái giếng gần Tòa-Nối-Chanh, đó là Đức Cao-Thượng-Phẩm biểu công-quả đào).

Tham thay! đương công-quả đương êm dềm, ngờ đâu vào-tổ bay đến gieo ác-cám cho Đức Thượng-Phẩm, làm cho Đức Ngai phải về Thảo-Xá Hiên-Cung, Đức Ngai quả buồn vì khi vâng lệnh Chí-Tôn về Tây-Minh mở Đạo, Ngai phải bỏ sở làm chùa hưu-trí, còn còn đang du-học tại Paris nhớ lại lúc bỏ sở làm thì anh em bạn nói rằng: Thầy Tư! sao Thầy quá tin dị-đoan, còn đang học bên Pháp mà Thầy đi như vậy thì việc học của con phải dở-dang sao? Nhưng Ngai dứt quyết nghe lời Chí-Tôn dạy mà thôi, nên Ngai thu-xếp gia-dình bỏ sở làm về Tây-Minh lo Đạo, chịu biết bao cảnh gian nguy, vì xưa đến đây thì đầy những bụi cây thú dữ, phải ăn vào năm đứng nơi tạo thành Tòa-Thánh Thánh tạm và xây cất đủ mọi nơi thành khoảnh thì lại bị Thiên-hạ đuổi đi!!!

Đức Ngai về Thảo-Xá vì buồn rầu, vì xấu hổ với anh em bạn, mặt mũi nào trơ về sở làm được nữa, thế nên Ngai thất-chí, ước-nguyện của Ngai không thành, vì khi ra đi Ngai quyết đem thân này làm con tỳ-vật cho Chí-Tôn sai-khiến, nhưng cơ đời rất nan cai-nghiệp, xảy đến nhiều nơi tang - thương....

cho gia-đình Ngài, Đức Ngài quá đau khổ,
có làm một bài thi tự thân như vậy:

- " Công-trình gây-đựng Thất Tây-Minh,
- " Bằng địa sông xoáy khiến rập rình.
- " Tà-mi phạm rung-rinh chất Thánh;
- " Mưa mông sấu phá hoại hồn kinh.
- " Xưa Tòa-Thánh dập-diu lai-vãng,
- " Nay Bửu-Đỉnh hiu-quạnh lụn nhin.
- " Thương Đạo mến Thầy xin sớm liệu,
- " Công tâm chung trí chớ ham thính.

Vì các cố trên đây mà thân-thể của Ngài càng hao mòn da bọc xương, đến nỗi phải bỏ mình ngày mùng 1 tháng 3 Kỷ-Tỵ (1929)

Khi Ngài qui vị bởi thi con của Ngài là Cao-Quỳnh-An đang học bên Pháp, nghe tin cha mất cũng buồn mà thác vào tháng 8 năm Kỷ-tỵ .

Nền Bửu-Tháp của Ngài được xây tại cây ba-nhánh cạnh rừng Thiên-nhiên mà chúng ta thấy hình vẽ trên đây .

Đức Thượng-Sanh có họa văn bài thi của Đức Thượng-Phẩm như dưới đây:

- " Dập-diu nào buổi Thất Tây-Minh,
- " Hiu-quạnh hôm nay gió rập rình.
- " Trước ngõ lơ-thơ vai Đạo-hữu,
- " Sau hiên neo-móc mấy phi-kinh.
- " Bực xơ vè thềm chim không đỗ,
- " Cảnh lọt màu tươi-kháchbiếng nhin.
- " Xây dựng là ai, Ai phá họ ai ?
- " Sụt sùi để bước khó làm thính.

Trên đây Bà Chánh Phối Sư Hương
đang ngồi soạn Chánh giáo đề lập thành
quyển Đạo Sư.

Ngày 15 - 10 - Đinh Dậu.
(16 - 11 - 1957)

Đức
Bà Chánh Phối Sư
Hương

